

IVVENIS & ĒCHO<sup>1</sup>  
cum paraphrasticā interpretātiōne ac notīs<sup>2</sup>



Iu. Cupio paucīs<sup>3</sup> tē consulere<sup>4</sup>, sī **vacat**.

- *Velim (=volo, quaeso) paucīs verbīs aliquid tē interrogāre, sī ōtium habēs (=sī tempus tibi est).*

Ec. **Vacat**.

- *Tempus habeo, ōtium habeo, tempus est mihi ad colloquendum (= ad colloquium)...*

Iu. Et sī venio tibi grātus iu**venis**.

- *Et sī grātus est tibi adventus meus...et si gratiam habes mihi quod venī.*

Ec. **Venis**.

- *Venis (grātus) mihi!*

Iu. Sed potesne mihi et dē futūrīs dīcere vērūm, **Echo**?

- *Potesne autem mihi dīcere id quod vērūm futūrum est? ...*

Ec. **Ἔχω**<sup>5</sup>.

- *Possum.*

Iu. Et Graecē nōstī<sup>6</sup>? Quid istuc **novī**?

- *Etiāne linguā Graecā loquī potes? id certē novum est!*

Ec. **Nōvī!**

- *Certē scio (Graecē) -atque aliquid novum est!-*



Iu. Quālia tibi videntur Mūsārum **studia**?

- *Quid tibi videntur studia litterārum? Cuius generis tibi videntur esse ea studia quibus animus ad humanitatem informatur.*

Ec. **Δία**<sup>7</sup>.

- *Ea vērō stūdia dīvīna mihi esse videntur!*

Iu. Censēs igitur terendōs<sup>8</sup> auctōrēs, quī condūcunt ad bonās **litterās**?

- *Itaque sentis perlegendōs (=legendōs iterum ac saepius esse) auctorēs quī optimī dīcuntur, quī quidem optimī esse traduntur?*

Ec. **Terās!**

- *Perlege eōs!*



assiduā enim lectiōne auctōrēs **teruntur**, quia saepenumērō eōs tractās, saepissime eōs legendō.



liber, hoc est, cōdex, eiusque pāginae teruntur assiduā ac diūtinā lectiōne, crebrō dēnique diūturnōque ūsū!

Iu. Quam igitur mentem habent istī, quī haec studia linguīs tradūcunt **suīs**?

- Quālēs tibi videntur hominēs quī scrīpta (et Latīna et Graeca) vertunt modernis linguīs vernāculīs?

Ec. **Suis**<sup>9</sup>!

- Etenim sentio eōs, tālia agentēs, omnia, quae genuīna ac nītida erant, sordidō lutō illuviēque conspurcāre sicut porcī sive suēs solum seu humum stercore spargunt.

Iu. Sed utinam hārum cultōrēs similiter essent et pietātis studiōsī!

- Sed utinam litterārum studiōsī, sīmīlī modō, bonōs mōrēs colerent! (= utinam bonī ac probī esse vellent!).

Ec. **Ō sī!**

- Vtinam vērō!

Iu. Nunc quōrundam improbitas omnēs reddit **invīsōs**.

- Nunc omnēs litterārum studiōsī sunt etiam odiōsī quod nonnullī eōrum sint improbī ac malī!

Ec. **ἴσως**<sup>10</sup>.

- Fortasse!

Iu. Et multīs hominum peccātum confertur in nōmen ērudītiōnis.

- Et multī hominēs ērudītī nōn probī sunt sed plēnī vitiōrum!

Ec. **ὄνοϊς**<sup>11</sup>.

- asinī!

Iu. Atquī vulgō videntur nōn **infimī**.

- Sed multī hominēs sentiunt tālēs ērudītōs nōn esse sicut infimī popellī [=plebeculae] faecem, hoc est, minimī pretīī in cīvitāte!

Ec. **Fimī**<sup>12</sup>.

- Tālēs vērō **mōrosophī** (= quī inānem vānamque sapientiam ostentant) sordidī sunt ac minimī pretīī in hominum societāte!

Iu. Quid facere censēs eōs, quī terunt aetātem in sophisticō<sup>13</sup> doctrīnae genere?

- Quid sentis eōs facere quī per tōtam vitam vāna atque inānia studia colunt?

Ec. **Nēre!**

- Texere! (nēre enim est texere)



Nerunt fātālēs fortia fīla deae

Iu. Fortassis tēlās<sup>14</sup> arāneārum?

- Fortassē tēlās arāneārum?



arānea tēlam suam **net** sīve **textit**

- Eārum certē!

Ec. **Hārum.**

Iu. At Pēnelopēs<sup>15</sup> tēlās **textunt** ac **retexunt**.

- Sed ista arānea, istās enim tēlās, textunt posteaque rescindunt resolvuntque, iterum ac saepius, saepenumero!

Ec. **Textunt.**

- iterum iterumque!

Iu. Cui suādēs, ut mē dem vitae **institūtō**?

- quid vero munus observandum ac praebendum mihi suādēs in vitā meā?

Ec. **Tūtō.**

- Munus quod sēcūrum ac tūtum sit.

Iu. Erit **auspicātum**<sup>16</sup>, sī uxōrem **dūxero**?

- Eritne Superīs probātum ac bonum sī coniux fīam aliquando?

Ec. **Sērō.**

- Tarde id facias!

Iu. Quid si mihi veniat **ūsū**<sup>17</sup>, quod hīs, quī incidunt in uxōrēs parum pudīcās, parumque frūgiferās?

- Quid sī uxōrem habēbo parum probam, quae praeterea nūllum mihi fructum praebeat?

Ec. **Ferās!**

- Habēbis nempe fēminam feram! vel esto patiens et aequō animō!

Iu. Atquī cum tālibus morte dūrior est **vīta**.

- Sed cum eiusmodī coniugibus vīta est dūrior quam ipsa mors!

Ec. **Vītā!**<sup>18</sup>.

- Eīvītā eās!

Iu. Siccinē in rēbus hūmānīs **dominārī fortūnam**?

- Eo igitur modo fortuna imperat in rebus humanis?

Ec. **Ūnam**<sup>19</sup>!

- Vna et sōla Fortuna ea ratione omnium vitam regit!

Iu. Magis fortassis expedit,

ut aliquis prae coniugīō monachī **institūtum ēligat**. - Fortasse melius (= forsan ūtilius est) munus monachī quaerere quam coniugium!

Ec. **Ligat.**

- tē catēnīs vinciet tale munus!

Iu. Quid superest **remediī**, ubi quem adstrinxerit iam **nōdus insolūbilis**?

- Quod remedium restat eī quī iam est eō vinculō coniunctus?

Ec. **Bilis**<sup>21</sup>.

- acrimōnia, maeror, tristitia, asperitas dēnique vītae.

Iu. Attamen miserum est hominēs **vīvere sōlōs**.

- Triste tamen est hominēs vīvere sōlōs!

Ec. **ὄλωϛ**<sup>22</sup>.

- omnīno! prorsus, omnī ex parte!

Iu. Cuiusmodī **censēs hōrum temporum plērōsque monachōs**?

- Quālēs esse videntur tibi plērīque monachī hōrum temporum?

Ec. ἄχος<sup>23</sup>.

- aliquid noxium quod magnum detrimentum affert!

Iu. Quid igitur istōs movet, quī suspiciunt illōs ut semi**deōs**?

- Quare igitur nonnulli homines monachos laudant ut semideos?

Ec. δέος<sup>24</sup>.

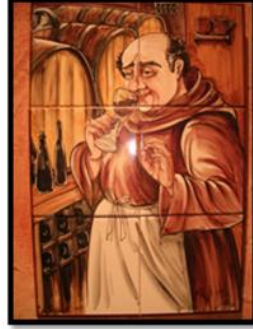
- ob metum (=prae metū, propter metum) = quia timent eōs!

Iu. Quid captant plērīque quī ambiunt sacer**dōtium**?

- Quid quaerunt plērīque hominēs quī volunt esse sacerdotēs?

Ec. **ōtium**.

- **ōtium ināne, agere nihil.**



Iu. Praetereā nihil habet sacer**dos**?

- Quid etiam offert (=praebet, dat) sacerdotium?

Ec. κέρδος<sup>25</sup>.

- lūcrum, quaestum...

Iu. Quid bonae reī contigit illīs, quī fiunt epīscopī?

- Quod ēmolumentum (=quid bonī?) habent episcopī?

Ec. κόποι<sup>26</sup>.

- labōrem, molestiam, negōtium!

Iu. At nūllī magis vīvunt in **ōtiō**.

- Nūllī tamen hominēs magis **ōtiōsī** sunt!!

Ec. **Scio**.

- id certē scio!

Iu. Quae rēs illōs admonēre poterit, ut intelligant, quantum sustineant **onus**?

- Quid vērō eīs persuadēre poterit dē gravitate, pondere magnōque momentō mūneris quod servāre debent?

Ec. **ὁ νοῦς**<sup>27</sup>.

- intellectus, sapientia!

Iu. Ergo rēs praeclāra sacerdotium,  
sī quis sē in eō gerendō quālem oportet prae**beat**?

- Itaque sacerdotium rēs admirābilis et laudābilis est, sī sacerdos est honestus ac probus!

Ec. **Beat**.

- Eā enim condiōne sacerdotium aliquid laudābile est quod hominēs beātōs facit!!

Iu. Quid fructūs erit, sī mē conferam in aulam eōrum, quī praecellunt monarchicā dignitāte.

- Quod ēmolumentum erit mihi sī apud potentiorēs ac locūplētiōrēs, sī apud rēgiōs hominēs vīvam, dēgam, converser?

Ec. Ἄτη<sup>28</sup>.

- damnum, noxa!



Iu. At nōn paucōs video, quī solent illinc sibi praeclāram fēlicitātem hariolārī.

- Attamen multōs video hominēs quī sē fēlicēs futūrōs esse credunt sī apud procerēs ac potentiōrēs erunt.

Ec. **λάγοι**<sup>29</sup>.

- Stupidī! [quod sē, ut gāviae, quaedam rapācēs avēs, capī sinunt dum cibum incautē, incircumspectē ac temerē quaerunt].

Iu. At interim dum incēdunt holosēricātī<sup>30</sup>, vulgō videntur hominēs magnificī.

- Intereā vērō, dum ambulant indūmentīs omnī ex parte sumptuōsis atque sēricātīs, plērīque eōs ēgregiōs esse sentiunt.

Ec. **Ἰκί**<sup>31</sup>!

- cum tamen sint fīcī! [i.e. hominēs nūllius pretiū!]



Iu. Foris igitur aureōs, intus fīculneōs hominēs dīcis, sī quis inspiciat commīnus?

- Itaque extrinsecus istī hominēs aureī videntur, intrinsecus autem –si prope eōs aspexeris- fīculneī sunt, hoc est, ut truncus fīculneus -arboris fīcī-, quod est inūtile lignum.

Ec. **Minus**.

- minus certē, immo multō minus splendidī sunt quam videntur!

Iu. Nihil igitur praeclārī sunt, quōs prō diīs venerāmur bysinōs<sup>32</sup>?

- Ergō minimē dignī sunt quī ā nobis laudentur eī hominēs quōs tamen laudāmus quod sumptuōsō cultū sint, i.e., pretiōsissimās vestēs ac dīvitiās ostentent?

Ec. **σίνοϛ**<sup>33</sup>.

- calamitōsī sunt istī, quī nīl nisi dētrīmentum faciant rei publicae cēterīsque hominibus.

Iu. Nec mīlitāre genus magnō aestimābis fortassē.

- quid vērō dē hominibus bellicōsīs quī bellō student et parandō et indicendō et gerendō?

Ec. **Asse**<sup>34</sup>.

- profectō minimī pretiū sunt hominēs istī, nempe vīlēs, vacuī, inānēs...

Iu. Magnum quiddam pollicentur, quī ē sīderibus et futūra praedicunt Astrologī<sup>35</sup>.

- sunt etiam hominēs quī aliquod magnum promittunt, sē futūra praedicere posse, conspectīs sīderibus!



Ec. **Λόγοι**<sup>36</sup>.

- *hominēs nūgācēs, quī nihil nisi, nūgās dēlīramentaque effūtiunt, hoc est, verba vāna atque inānia faciunt!*

Iu. At strēnuē labōrant Grammaticī<sup>37</sup>.

- *Sed hominēs Grammaticae studiōsī impigrī atque industriī sunt.*

Ec. **εἰκῆ**<sup>38</sup>.

- *frustrā, nēquicquam, incassum, oleum operamque perdentēs, in tālibus studiīs ēlabōrant.*

Iu. Nōn placent, opīnor, lēgulēi<sup>39</sup> hominēs semper famelicī.

- *Itaque grātī nōn sunt istī hominēs quī adeo sunt studiōsissimī lēgum ut nihil aliud quaerant, nihil cupiant, nihil dēnique studeant nisi sua prīvāta negōtia lēgibus firmāre, consolidāre.*

Ec. **λύκοι**<sup>40</sup>.

- *lupī sunt!*



Iu. Quālis ero, sī fīam opifex?

- *Cuius ordinis homo iudicābor sī vīta sustendanda erit mihi operibus manuālibus ac labōribus corporis?*

Ec. **Faex**<sup>41</sup>!

- *tunc vērō quīdam tē hominem minimī pretiī, vīlem, immo stercus vel infīmī popellī seu plēbei faecem iniustē habēbunt ac iudicābunt...*

Iu. Itāne nihil praetereā adferunt artēs bonī aut malī?

- *Eīs igitur mūneribus quid nobis comparāre possumus?*

Ec. **alī**<sup>42</sup>.

- *cibum, alimōnium, alimentum, nūtrimentum vītaeque sustentum.*

Iu. Fuerōne beātus sī persevērāvero in bonīs litterīs?

- *Fēlixne erō unquam sī perrēxerō –sī ea, quae nunc facio, futūrīs temporibus continuāre nōn dēsinam- nempe litterās poliitiōrēs ac philosophiam colere?*

Ec. **Eris**.

- *fēlix, beātus, laetus atque contentus eris.*

Iu. Sed quae rēs dabit ut adsit pietas?

- *Quōmodo autem pius quoque esse potero?*

Ec. **Aetas**.

- annīs!

Iu. Decem iam annōs aetātem trīvī in Cicerōne.

- Decem annōs Cicerōni assiduam, strenuam sēdulamque operam do.

Ec. ὄνε<sup>43</sup>.

- asine!

Iu. Unde tibī subit mē asinum dīcere?

- Quārē mē asinum dīcis?

Ec. ē rē.

- rē expertus, rēbus consīderātis ac perspectīs id dīxi!

Iu. Fortassis hoc dīcis, nōn sīc huic incumbendum,  
ut aliōs relīquam.

- fortassē hoc dīcis, nōn tam praeposterā dīligentiā unī Cicerōnī operam dandam esse,  
prorsus neglectīs cēterīs scriptōribus!

Ec. īquam.

- āio enimvērō! id enim affīrmo!



Iu. Nōn placet igitur is,  
quī sē per omnem vītā tantum in hōc torqueat,  
ut fiat Cicerōniānus<sup>45</sup>.

- Itaque nōn placet is homo quī unī Cicerōni,  
neglectīs aliīs scriptōribus aliārum aetātum,  
per tōtam vītā magno labōre operam dat?

Ec. ἄνοϋς<sup>46</sup>.

- mente captus, cerrītus larvārumque plēnus est tālis homo.

Iu. Quid superest nātū grandibus,  
quōrum aetas ad haec discenda nōn est tempestīva?

- Quid vērō habent īī quī iam occāsionem āmisērunt  
discendī litterās polītiōrēs sive hūmāniōrēs?

Ec. stīva<sup>47</sup>.

- arātrum, hoc est, opera manibus magnīs labōribus facienda.

Iu. Fācundior essēs, opīnor, sī longius abessem.

- Sī nōn prope tē sed procul ā tē essem, plūra verba fortasse dīceres?

Ec. Essem.

- dīcerem certē!

Iu. Nōn mē dēlectant sermōnēs dissyllabī<sup>48</sup>.

- Mihī nōn placent sermōnēs quī constant ex duābus syllabīs

Ec. abī!

- discēde igitur!

Iu. Coepī prior; video nōn posse vītārī, quīn posterior dēsīnās.

- prīmus ego locūtus sum.

Ec. **sinās!**

- dēsine iam loquī!

Iu. Iam igitur tibi videor satis instructus  
ad ea probē gerenda, quae sunt in vītā?

- Ergō iam crēdis mē parātum esse ad mūnera  
et officia rectē ac probē servanda in vītā meā?

Ec. **ita!**

- Sīc est!

Iu. Proindē sī mē volēs abīre, dīcitō!

- Itaque sī vis mē iam discēdere, id dīcās!

Ec. **itō!**

- discēde tandem aliquando!

1. *Ita hoc colloquium inscribitur a sono reciproco, qui Graece dicitur. Fit autem cum sonus in aliquod corpus concavum impingens non secus ac pila repellitur, ibique auditur: quod si in diversa eiusmodi concava corpora incidat, variis vicibus audietur. Fabulam Echūs Nymphae vōcālis et artificiosissimum eius cum Narcisso lusum apud Nasonem vide Metamorph. libr. 3, fab. 5.*
2. Notae viridī colōre scīptae eae sunt quās Petrus Rābus concinnāverat ad Erasmī Colloquiōrum ēditiōnem quandam Norimbergae annō 1784 factam.
3. *paucīs* = paucīs verbīs, brevī tempore.
4. *consulere aliquem* est interrogāre eum ideōque certior fierī de iīs quae ante percontātiōnem ignōrābantur.
5. ἔχω, *habeo*, hic significat *possum*.
6. *nōstī*, nōscō.
7. Δία, *divīna*.
8. *terendōs*, *pervolvendōs*.
9. *suīs*, (genit., nomin. *sūs*), *porcī*.
10. ἴσως, id est, *scīlicet*, *fortasse*.
11. ὄνοις, hoc est, *asinīs*.
12. *fimī*, *stercora*.
13. *Sophistae*, vānae sapientiae ostentātōrēs, saepius suprā notātī.
14. *tēlās arāneārum nēre vel texere*, hoc est, rēbus nullius ūtilitātis aut fructūs operam dare, atque ita operam et oleum perdere.
15. *Pēnelopēs tēlās texere dīcuntur*, quī inānem operam sūmunt, et quod prius effēcērunt, rursus destruunt, ut ille Sisyphus apud inferōs saxum volvens. Nātum adagium ab illā castā Pēnelopē Ulixīs uxōre, quae procōs, marītō absente, acerrimē instantēs dēlūdere cupiens, promittebat sē tum nuptūram, ubi tēlam, quam manibus habēbat, absolvisset. Sed calidissima mulier, quō eōs vānā spē lactāret, quod interdiū texisset, id nocte retexere coepit.
16. *bonīs avibus coeptum*, hoc est, *fēlix*.
17. *accidat*.
18. *cavē!*
19. *sōlam!*
20. *is sē constringit!*
21. *bilis* prō *irā*.
22. ὄλως, id est, *omnīnō*.
23. ἄχος, *pestem*, *dolōrem*. Immo vērō Erasmī perniciem saepius machinātī sunt.
24. δέος, *timor*. Nōn mīrum equidem, cum ipsīs monarchīs terrōrī fuerint istī male fēriātī monachī.
25. κέρδος, *lūcrum*.
26. κόποι, *labōrēs*.
27. ὁ νοῦς, id est, *mens*.



28. Ἄτη, *noxā, damnum* vel *calamitas*. Dea fingitur ab Hōmērō hominibus mala immittens.
29. Λάροι, *prō, stupidī*. *Larus* avis est, quam et gāviam dīcunt.
30. veste holosēricā indūtī, i.e., ex tōtō sēricō.
31. sīc *hominēs fīculneī*, dīcuntur bardī, et stupidī. Horat. lib. I sat. 2 *truncus fīculnus, inūtile lignum*.
32. *byssō* ornātōs. βύσσος līnī genus ex quō olim dēlicātulis mulierculīs conficiēbantur vestēs subtilissimae.
33. σίνος, *damnum, noxa*.
34. *immo milītēs omnēs nē quidem ūnīus aestimēs assis, sī quis tē rectē nōrit, Erasme*.
35. Ἀστρολόγοι, *sīderum perītī, seu quī ex astrīs futūra praedicunt*.
36. λόγοι, *verba*.
37. Γραμματικοί, *litterārī*.
38. εἰκῆ, *frustrā*.
39. quī studiīs lēgum incumbunt.
40. λύκοι, *lupī*.
41. φαεξ, *homo vīlis*.
42. αλί, nūtrīrī, iuxtā illud: *artem quaevis terra alit*.
43. ὄνε, id est, *asine*.
44. *Latīnōs auctōrēs, scīlicet*.
45. Conscrīpsit Erasmus *dialogum*, quem *Cicerōniānum* vocat, quō irrīdet eōs, quī cēterīs neglectīs, ūnī Cicerōnī legendō incumbunt, eumque sōlum imitantur, quālēs tunc temporis multī fuēre, ut *Longōlius* ille, *Simius Cicerōnis* dīctus, aliīque. Variāe dē hōc libellō sunt doctōrum *opīniōnēs*.
46. ἄνοος, supplē ἐστίν, id est, *amens est*.
47. στῖνα, hoc est, arātrum, pars prō tōtō.
48. duārum syllabārum.